Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), January-February 2025
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

Educational Institution Administration Toward Excellence

Tanaporn Saelim[1] , Wirapoj Kokkasam[2] and Atitaya Woranit[3]
Nakhon Ratchasima College, Thailand
E-mail: Tanaporn_10320@nmc.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0004-9088-7481
E-mail: kobour.nmc@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0001-0770-1315
E-mail: aiw2507@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0003-3030-7476
Received 15/12/2023 Revised 11/08/2024 Accepted 02/09/2024

Abstract

Background and Aims: Educational institutions need to be effectively managed to foster an environment that supports both high academic achievement and personal development to guarantee that students receive a high-quality education. Effective management also enhances resource allocation, curriculum implementation, and staff morale, all of which contribute to the institution's overall excellence and reputation. This paper aims to collect concepts and principles of educational administration towards excellence. Content from various reliable sources has been analyzed, reasoned, and written academically.

Methodology: This study is a study of concepts, theories, and academic documents. The content is analyzed and then presented descriptively according to the objectives.

Results: The administrator of education who elevates the quality of the educational establishment, there must be 10 important principles, consisting of 1) The organization's leader must have a clear vision, 2) Focusing on learning as the core, 3) Organizational learning, 4) Giving value to teachers, personnel, and participants, 5) Agility, enthusiasm, 6) Looking to the future, 7) Managing for innovation, 8) Public/social responsibility, 9) Focusing on results and creating value, and 10) Systemic management.

Conclusion: Administrators must abide by ten fundamental principles, such as having a clear vision, emphasizing core learning, and valuing all stakeholders, to improve the quality of educational institutions. Together, these values create a progressive, creative, and goal-oriented atmosphere that guarantees systemic and long-term quality in education.

Keywords: Administration; Educational Institution; Excellence

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, **5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906**

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), January-February 2025
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ธนภรณ์ แซ่ลิ่ม[1], วิรพจน์ โคกเกษม[2] และ อาทิฐยา วรนิตย์[3]
วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: สถาบันการศึกษาต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงและการพัฒนาส่วนบุคคล เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยังช่วยปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากร การนำหลักสูตรไปใช้ และขวัญกำลังใจของพนักงาน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนสนับสนุนความเป็นเลิศและชื่อเสียงโดยรวมของสถาบัน การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยได้นำเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีความน่าเชื่อถือมาทำการวิเคราะห์ ให้เหตุผล และเขียนสรุปเชิงวิชาการ

ระเบียบวิธีการศึกษา: การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารทางวิชาการต่างๆ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำเสนอเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษา: ผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้สถานศึกษามีความเป็นเลิศนั้น จะต้องมีหลักการที่สำคัญทั้ง 10 หลักการ ประกอบด้วย 1) ผู้นำองค์กรต้องมีวิสัยทัศน์ชัดเจน 2) การที่ยึดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง 3) การเรียนรู้ขององค์กร 4) การให้คุณค่ากับคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วม 5) ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น 6) การมองอนาคต 7) การจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรม 8) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ/สังคม 9) การมุ่งเน้นผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า 10) การบริหารจัดการเชิงระบบ

สรุปผล: เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องยึดมั่นในหลักการสำคัญ 10 ประการ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การเน้นการเรียนรู้หลัก และการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย หลักการเหล่านี้ร่วมกันส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่คิดล่วงหน้า มีนวัตกรรม และมุ่งเน้นผลลัพธ์ ซึ่งช่วยให้มั่นใจถึงความเป็นเลิศด้านการศึกษาทั้งในระบบและยั่งยืน

คำสำคัญ : การบริหาร; สถานศึกษา; ความเป็นเลิศ

บทนำ

การบริหารงานใดๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องมีหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเป็นพื้นฐานการบริหาร การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศก็เช่นเดียวกัน เพราะหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา จะเป็นหลักหรือเป็นพื้นฐานในการคิดพิจารณาและตัดสินใจ แล้วก็จะทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีทิศทางที่ตรงแน่วแน่ไปในทางใดทางหนึ่งที่พึงประสงค์ เมื่อจะตัดสินใจก็มีหลักการ และทฤษฎีเข้ามาสนับสนุน สามารถบริหารงานในภารกิจหน้าที่ที่ตนกระทำอยู่อย่างชาญฉลาด มีความแนบเนียนในการปฏิบัติให้งานนั้นดำเนินไปได้โดยราบรื่น บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะเป็นนักสร้างสรรค์ นักการสื่อสาร นักคิดวิเคราะห์ สร้างชุมชน มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการสร้างความร่วมมือ และการติดต่อกับผู้ส่วนได้ส่วนเสียเพื่อร่มกันแก้ปัญหาและพัฒนางาน สร้างพลังเชิงบวก มีความเชื่อมั่นและความมั่นใจมุ่งมั่นและความพากเพียร ทุ่มเท ให้กับงานและประโยชน์ส่วนรวมเต็มใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นนักริเริ่มงาน มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ เจียมเนื้อเจียมตัว และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, **5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906**

การบริหารจัดการสถาบันการศึกษาอย่างมีประสิทธิผลถือเป็นสิ่งสำคัญในการบรรลุความเป็นเลิศในโรงเรียน เนื่องจากจะช่วยให้แน่ใจว่าองค์ประกอบทั้งหมดของสภาพแวดล้อมทางการศึกษาได้รับการปรับให้เหมาะสมเพื่อความสำเร็จของนักเรียน ตามที่ Leithwood et al. (2004) กล่าวไว้ ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในสถาบันการศึกษามีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จของนักเรียน ผู้นำที่กำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางที่ชัดเจนสำหรับโรงเรียนของตนจะสร้างจุดเน้นที่เป็นหนึ่งเดียวที่ประสานความพยายามของครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียนไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ความพยายามที่สอดประสานกันนี้มีความจำเป็นในการสร้างสภาพแวดล้อมที่รักษามาตรฐานทางวิชาการที่สูงและส่งเสริมการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง วิสัยทัศน์ที่ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมอบให้ไม่เพียงแต่เป็นแนวทางในการดำเนินการในแต่ละวันเท่านั้น แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศอีกด้วย

อีกแง่มุมที่สำคัญของการบริหารจัดการสถาบันการศึกษาคือการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ขององค์กรและการพัฒนาทางวิชาชีพ Fullan (2011) เน้นย้ำว่าโรงเรียนจะต้องกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างโอกาสให้ครูและเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ร่วมกัน และการปฏิบัติที่สะท้อนตนเอง เมื่อนักการศึกษาทุ่มเทให้กับการเติบโตในอาชีพของตนเอง พวกเขามักจะนำแนวทางการสอนที่สร้างสรรค์มาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ วัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กรยังส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น ทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อภูมิทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปและความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยิ่งไปกว่านั้น การจัดการที่มีประสิทธิผลในสถาบันการศึกษาเกี่ยวข้องกับการเน้นที่นวัตกรรมและแนวทางที่เน้นผลลัพธ์ Robinson et al. (2008) เน้นย้ำถึงความสำคัญของผู้นำในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมแนวคิดใหม่ๆ และแนวทางที่สร้างสรรค์ในการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งอาจรวมถึงการผสานเทคโนโลยีเข้ากับหลักสูตร การนำกลยุทธ์ทางการสอนใหม่ๆ มาใช้ และแสวงหาวิธีการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงประสบการณ์ทางการศึกษาสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ การเน้นที่ผลลัพธ์ที่วัดได้และความรับผิดชอบยังช่วยให้มั่นใจได้ว่าโรงเรียนจะประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยการให้ความสำคัญกับทั้งนวัตกรรมและผลลัพธ์ ผู้นำด้านการศึกษาสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีพลวัตซึ่งขับเคลื่อนความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวมแนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ความหมายการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

การบริหารการศึกษาหมายถึงกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผนการจัดองค์การ การนำและการควบคุมการใช้ทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลและสังคมมีความเจริญงอกงาม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกการอบรมการสืบทอดทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการศึกษาได้ให้ความหมายคำว่า "การบริหารการศึกษา" ไว้หลากหลายทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน โดยแยกความหมายการบริหารว่าหมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลปะในการนำทรัพยากรมาบริหาร

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906

มาประกอบตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว จัดให้มีกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมต่างๆที่บุคคลร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างที่กำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมหากจะกล่าวโดยสรุปแล้วจะมีสองนัยคือการศึกษาเป็นกระบวนการและกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ของบุคคลและผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการและกิจกรรมเหล่านั้นและการศึกษาในฐานะเป็นกระบวนการและกิจกรรมนั้น หมายถึงการดำเนินการทั้งมวลที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ส่วนผลของกระบวนการหมายถึงความรู้ทักษะและเจตคติทั้งมวลที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลที่ผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่กล่าวมา (สมาน อัศวภูมิ, 2551 :6)

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้ให้คำจำจำจำกัดความ "ความเป็นเลิศของโรงเรียน" หมายถึง การพัฒนาโรงเรียนให้ได้มีมาตรฐาน โดยการปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศทางการศึกษา เพื่อนำไปส่ผลผลิต คือ นักเรียนมีคุณภาพคณสมบัติที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งทุกกระบวนการ ของการดำเนินงานผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการ โรงเรียนจึงสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้'

พระธีรพัฒน์ กุลธีโร (2564) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่มีการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง สถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบสู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพ และการสร้างสรรค์ สามารถจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างดี มีสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนด

จึงสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาอย่างมีรบบระเบียบ แบบแผน ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ เช่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การหรือหัวหน้างาน ไม่ว่าหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงาที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
2. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ
3. คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ
4. คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906

การบริหารองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

องค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เป็นองค์กรที่ไม่ยึดติดกับหลักการบริหารเดิมและพร้อมจะเปลี่ยน แปลงไปสู่นวัตกรรมที่ดีกว่าผู้บริหารในองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ จะต้องทิ้งการบริหารในความเชื่อเก่าๆเกี่ยวกับการทำงานแล้วเติมความคิด ความฝัน และริเริ่มใช้การบริหารใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดขององค์กร และเพื่อให้องค์กรมีศักยภาพที่จะแข่งขันกับองค์กรในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักการบริหารเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหารยุคใหม่ควรยึดถือได้แก่

1. การปรับเปลี่ยนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยเริ่มจากการพัฒนายุทธศาสตร์องค์กรใหม่ ไม่ยึดวิธีการทำงานหรือหลักเกณฑ์เก่าๆที่เคยประสบความสำเร็จ เพราะความสำเร็จในอดีตกลายเป็นเรื่องที่ล้มเหลวในปัจจุบัน ดังนั้นองค์กรจะต้องมุ่งสร้างสรรค์การให้บริการและรู้จักการเรียนรู้ที่รวดเร็วและดีกว่าองค์กรคู่แข่ง ไม่เช่นนั้นแล้วองค์กรคู่แข่งที่เกิดขึ้นใหม่อาจชิงความได้เปรียบและเอาชนะได้ในที่สุด

2. มีการประเมินศักยภาพขององค์กรด้วยการสร้างสรรค์คนและกระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการประเมินศักยภาพของคนและกระบวนการทำงานซึ่งเป็นปัจจัยหลักขององค์กรอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์งานที่มีประสิทธิภาพและมีศักยภาพในการริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานได้มากมายและหลากหลายมากขึ้นในส่วนขององค์กรจะต้องร่วมกันระดมทักษะ และความสามารถมาใช้อย่างเต็มศักยภาพทั่วทั้งองค์กร โดยมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเพิ่มอำนาจในการบริหารทั้งทรัพยากรและอำนาจให้กับพนักงานส่วนล่าง เพื่อให้โอกาสมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามากขึ้น

3. ทำลายกำแพงกั้นของการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ การทำงานในยุคเก่าจะเน้นการทำงานตามความชำนาญเฉพาะด้านทำงานตามที่ตนรับผิดชอบ โดยไม่มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ดังนั้น องค์กรยุคใหม่จะต้องทำลายกำแพงดังกล่าวเพราะเป็นเสมือนกำแพงกั้นความก้าวหน้าและนวัตกรรมใหม่ๆ นอกจากนี้องค์กรจะต้องพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลงานที่ได้จากยุทธ์ศาสตร์ที่องค์กรยึดถือให้สามารถบ่งบอกได้ว่าขณะนั้นองค์กรได้พัฒนาอยู่ในระดับใดของการนำองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งหากเป็นองค์กรในภาครัฐมักจะสนับสนุนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวัดผล ในขณะที่ภาคธุรกิจเอกชนจะจ้างบริษัทประเมินผลมาดำเนินการ

4. การพัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศการบริการ จะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเชื่อมโยงข่าวสารเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทั่วทั้งองค์กร รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพันธมิตร และองค์กรคู่แข่งเพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

5. สร้างสรรค์ภาวะผู้นำที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ มีทัศนคติการทำงานเชิงรุกและรู้จักทดลองและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับตลาด ใส่ใจกับสภาพแวดล้อม คิดค้นวิธีการทำงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความประทับใจแก่ลูกค้าไม่ว่าเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน หรือผู้ที่ได้รับประโยชน์ รวมทั้งพัฒนาอารมณ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

6. พัฒนาเครื่องมือประเมินผลยุทธ์ศาสตร์สู่ความเป็นเลิศ ในสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเฉกเช่นปัจจุบันองค์กรจะต้องมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประเมินยุทธ์ศาสตร์สู่ความเป็นเลิศขององค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบสถานะขององค์กรว่าอยู่ระดับใดในยุทธ์ศาสตร์ที่นำมาใช้ตลอดจนเปรียบเทียบผลการทำงานจากหน่วยงานข้างเคียง (Benchmarking) ในปัจจุบันผลการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมของโลกได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการบริหารที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศเหนือคู่แข่งหรือเน้นองค์กรที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการทั้งในลักษณะของกลุ่มหรือปัจเจกชนที่หลากหลายรูปแบบและทันความต้องการองค์กรต่างๆ ดังนั้นผู้บริหารยุคใหม่จะต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองและองค์กรให้พร้อม ทั้งด้านโครงสร้างขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ ประเมินศักยภาพ สร้างสรรค์คนและกระบวนการ ทำงานอย่างต่อเนื่อง

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, **5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906**

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), January-February 2025
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

ทำลายกำแพงกั้นการทำงาน สร้างสรรค์ภาวะผู้นำที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศรวมทั้ง พัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัย องค์กรจึงจะมีลักษณะมุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อความอยู่รอดและก้าวหน้าขององค์กร

ตารางเปรียบเทียบหลักการบริหารยุคเก่าหลักการบริหารมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

หลักการบริหารยุคเก่า	หลักการบริหารมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
1. มีเสถียรภาพ คาดการณ์ได้ 2. เน้นขนาดใหญ่ และซับซ้อน 3. ผู้นำองค์กรคือผู้บริหารระดับสูง 4. มีโครงสร้างองค์กรที่ตายตัว 5. ควบคุมโดยใช้ระเบียบและสายการบังคับบัญชา 6. ไม่มีการถ่ายเทข้อมูล 7. การบริหารมีลักษณะตั้งรับ ไม่กล้าเสียง 8. เน้นความร่วมมือภายในองค์กร 9. การประสานงานมีลักษณะจากข้างบนลงล่าง 10. เน้นประสิทธิภาพภายใน 11. เน้นผลกำไรจากการบริการเดิม 12. การแข่งขันเป็นไปเพียงเพื่อรักษาตลาดปัจจุบัน	1. มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเวลา คาดการณ์ยาก 2. เน้นความรวดเร็ว 3. ผู้นำองค์กรคือทุกคนในองค์กร 4. มีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นได้ 5. ควบคุมโดยใช้วิสัยทัศน์ร่วมและ ค่านิยมองค์กร 6. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างทั่วถึง 7. ประเมินงานโดยดูที่ความคิดริเริ่ม 8. อดทนต่อความไม่ชัดเจน ไม่ แน่นอน 9. มีผู้บริหารมีความกล้าเสี่ยง และเป็นผู้ลงมือกระทำ 10. เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 11. มีการประสานงานทุกทิศทาง 12. ปรับองค์กรให้มีความแข่งขันกับ ภายนอก 13. ทำกำไรและคิดค้นการให้บริการ แบบใหม่ 14. คิดค้นและแสวงหาตลาดอยู่เสมอ

หลักการบริหารการศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ

ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้นๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร ความเป็นเลิศในด้านการจัดการองค์กรและในด้านการศึกษาโดยยึดหลักการบริหารจัดการและแนว ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของสำนักคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 10 ด้าน มีดังนี้

1. ผู้นำองค์กรต้องมีวิสัยทัศน์ชัดเจน ผู้นำระดับสูงจะต้องเป็นผู้กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน และมีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากร มีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จโดยวิสัยทัศน์ จะต้องอธิบายภาพอนาคตขององค์กร ดึงดูดความ

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906

ต้องการ มีจุดเน้น มีความชัดเจนนำไปสู่การ ตัดสินใจและถูกทิศทางมีความยืดหยุ่น มีเหตุผล มีเป้าหมายที่สามารถบรรลุผล สามารถสื่อสารได้ เข้าใจง่าย

2. การที่ยึดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง โรงเรียนมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตของสังคมโลก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้เรียน และแปลงความต้องการเหล่านั้นมาเป็นหลักสูตร และการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการจัดการเรียนรู้สนองตามความต้องการผู้เรียน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้เรียนและพัฒนาการเรียนเหมาะสมกับผู้เรียน

3. การเรียนรู้ขององค์กร โรงเรียนจัดระบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ร่วมกันและการเรียนรู้รายบุคคลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ และส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน โดยการคิดอย่างเป็นระบบมีความใฝ่รู้ควบคู่กับศักยภาพและรับรู้ภาพลักษณ์โดยรวมขององค์กร มองเห็นวิสัยทัศน์ร่วมกันและการเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม

4. การให้คุณค่ากับคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วม โรงเรียนแสดงถึงการเห็นคุณค่าของครู บุคลากรโดยการสร้างความผูกพัน ความพึงพอใจ แรงจูงใจ การจัดสภาพแวดล้อมการทำงาน สวัสดิการ ฯลฯ จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ให้โอกาสบุคากรในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งบุคลากรฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ สร้างความมั่นใจและความรู้สึกในการทำงาน

5. ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น เป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนความต้องการของผู้เรียนคนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะทำให้สามารถลดรอบเวลาและต้นทุนในการพัฒนาคุณภาพ

6. การมองอนาคต การพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนต้องอาศัยความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและส่วนแบ่งทางการศึกษาตลอดจนการจัดหลักสูตรที่สนองตอบต่อความต้องการ กำลังคนในการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกโรงเรียนจึงต้องมีแนวคิดที่มุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพัน ในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ โดยการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร สร้างโอกาสทางนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เตรียมตัวมุ่งสู่อนาคตที่เป็นเป้าหมาย ทางเลือกอย่างเหมาะสม มีหลักในการบริหาร ดังนี้ 1) การจัดการหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ 2) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร 3) ส่งเสริมให้นักเรียน เตรียมตัวมุ่งสู่อนาคตที่เป็นเป้าหมาย

7. การจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรม นวัตกรรมเป็นการนำวิธีการใหม่มาปฏิบัติ หลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนาแล้วตามลำดับ โรงเรียนต้องแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

8. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ/สังคม โรงเรียนมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชนด้วยการมุ่งเน้นการดูแลสุขอนามัย สภาพแวดล้อมของชุมชนและสร้างความเข้มแข็ง ให้ชุมชน รวมทั้งบุคลากรของโรงเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจริยธรรมและ จรรยาบรรณต่อสาธารณะ

9. การมุ่งเน้นผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า โรงเรียนได้วางแผนปฏิบัติและประเมินผลลัพธ์ที่สำคัญในทุกระดับงานที่แสดงให้เห็นว่ามุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและผลสำเร็จของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ

10. การบริหารจัดการเชิงระบบ โรงเรียนสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงานกระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน การบริหารเชิงคุณภาพกับการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพผู้เรียนมุ่งเน้นสู่ความเป็นสากล โดยใช้การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมการบริหารโดยยึดประชาธิปไตย การสร้างทีมงาน หลัก 5 ส.

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, **5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906**

เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT. การบริหารแบบ TQM, การบริหารระบบคุณภาพ ISO9002 จนสามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (SWOT Analysis) ซึ่งจะวิเคราะห์จุดแข็งและโอกาส ซึ่งเป็นเชิงบวก และวิเคราะห์จุดอ่อนและข้อจำกัด ซึ่งเป็นเชิงลบ ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strength) และโอกาส (Opportunity) ได้แก่ แผนฯ 8 และ 9 ต่างยึดพื้นที่ หน้าที่ และการมีส่วนร่วม (Area-Function-Participation Approach : AFP) มาเป็นหลักในการนำแผนพัฒนาประเทศไปดำเนินการในระดับปฏิบัติ ดังนั้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยยึดที่

1.1 พื้นที่ จึงมีทั้งในมิติของเขตการศึกษา โรงเรียน (School Based) และชุมชน(Community Based)

1.2 หน้าที่ ที่จะต้องปรับบทบาทของภาครัฐ จากผู้สั่งการ (Instructor) มาเป็นผู้ประสาน งาน (Coordinator) และเอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้เกิดกลไกและเครือข่ายความร่วมมือกันในการจัดการศึกษา

1.3 การมีส่วนร่วมเป็นหลัก ในการจัดการศึกษา ดังนั้นจะต้องกระจายหรือมอบอำนาจในการจัดการศึกษา ไปให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา ตั้งแต่ขั้นของการวางแผน กำหนดหลักสูตรร่วมกันสร้างโรงเรียนและชุมชนให้กลายเป็นองค์กร ชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Society) จนถึงขั้นของการติดตามประเมินผลคุณภาพของการจัดการศึกษา บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ.การศึกษาฯ พ.ศ.2542 ล้วนสร้างกลไกในการกระจายอำนาจทางการศึกษา รวมทั้งกลไกการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้ออำนวยต่อการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และ ประชาชนในที่สุด

1.4 ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากจะช่วยสนับสนุนให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้เรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาร่วมกันในระหว่างชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งการร่วมมือกันเป็นเครือข่ายแล้ว ยังจะช่วยสร้างกระแสความตื่นตัวในการเข้ามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้แพร่กระจายออกไปอีกด้วย

2. จุดอ่อน (Weakness) และอุปสรรคหรือข้อจำกัด (Threat) ได้แก่

2.1 งบประมาณสนับสนุนของรัฐมีจำกัด รวมทั้งข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรและงบ ประมาณในพื้นที่ ตามผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ จะเป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุนทั้งจาก ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน หรือแม้แต่จากชุมชนเอง

2.2 การขาดความจริงใจและเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่มิใช่นักการศึกษา และในระดับปฏิบัติการ เช่น ครู หรือ แม้แต่ประชาชนในชุมชนนั้น ทำให้ไม่สามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ตามบทบาทที่ได้รับอย่างเหมาะสม

2.3 ระบบและโครงสร้างการบริหารจัดการ ยังปรับตัวไม่ทัน ตั้งแต่ในระดับส่วนกลางที่ยังต้องการปฏิรูประบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบราชการ และความชัดเจนในขอบเขตของ การกระจายอำนาจ

2.4 มีกลไกความร่วมมือน้อยในลักษณะของพหุภาคี เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจทางการศึกษา ให้ตรงกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงในทุกระดับตั้งแต่ในระดับชาติ ระดับอุดมศึกษาการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ที่ยังเน้นการท่องจำมาสอบ ทำให้ยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์การปฏิรูปการศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน จะต้องผสมผสานความทันสมัยให้เข้ากับท้องถิ่น

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, **5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906**

ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้นั้นจะต้องมีคุณลักษณะ บุคลิกภาพพิเศษกว่าคนทั่ว ๆ ไป ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะท่าทางดี สง่าน่าเลื่อมใส มีความยุติธรรม ฯลฯ ได้มีผู้ศึกษาว่าผู้นำที่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะบางอย่าง ผู้นำไม่ใช่คนที่ต่างไปจากคนธรรมดาอื่นๆ อย่างน้อยผู้นำจะต้องมีลักษณะพื้นฐานเช่นเดียวกับมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ของ Maxine (2015) และ Couros (2010) ได้เขียนบทความเรื่อง และสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. นักสร้างสรรค์ (Creative) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนที่มีความสามารถสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น ต้องผลักดันเพื่อประโยชน์ของนักเรียน และจะต้องหาวิธีจัดการอย่างต่อเนื่องเหมือน "ทฤษฎีน้ำไหล (flow theory)

2. นักการสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่การสื่อสารโดยการแบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่กลุ่มผู้บริหารต้องเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

3. นักคิดวิเคราะห์ (Critical Thinker) ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจในความคิดที่ครูหรือบุคลากรแสดงออกเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะด้านผลกระทบที่มีต่อโรงเรียนและนักเรียนในระยะยาว และจะได้รับประโยชน์เหล่านั้นมากที่สุดได้อย่างไร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหาร ที่จะต้องนำเอาข้อมูลและความคิดต่าง ๆ มาใช้ในการตัดสินใจทั้งหมด

4. สร้างชุมชน (Builds Community) ในที่นี้หมายถึง การประสานเชื่อมโยงต่อกลุ่มคนที่ เหมาะสม ตัวอย่างเช่น วิธีที่จะสร้างโอกาสให้กับบุคลากรเพื่อเชื่อมโยงต่อกับคนอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้น มันเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่เพียงแต่พัฒนาผู้นำในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วย

5. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ต้องมีวิสัยทัศน์ในการที่จะทำให้โรงเรียนเตรียมพร้อมที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนไปสู่อนาคตที่ต้องการ และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกันได้ด้วย

6. การสร้างความร่วมมือ และการติดต่อ (Collaboration and Connection) ผู้บริหารต้องแสวงหาแบ่งปันข้อมูล และความรู้อย่างเปิดเผยชัดเจน มีการค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจกับคนอื่น มีการติดต่อกับโลกภายนอกผ่านทางบล็อกและสื่อทางสังคม และต้องสร้างการร่วมมือกับผู้อื่น

7. สร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) ผู้บริหารต้องสร้างหลักการทั้ง เชิงบวก เชิงรุกและวิธีการดูแลเอาใจใส่ ต้องให้เวลาในการพบปะพูดคุยกับนักเรียน ครูและผู้ปกครองรับรู้และคุณค่าของพวกเขาโดยการพัฒนาความสัมพันธ์ที่แท้จริงให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารต้องสร้างสุขภาพตนเองสวัสดิการและระดับพลังงานให้พร้อมเสมอ

8. ความเชื่อมั่น (Confidence) ผู้บริหารต้องมีลักษณะความมั่นใจ (confidence) เข้าถึงได้ง่าย (approachable) มีความโดดเด่น (be visible) ในฐานะที่เป็นผู้นำต้องมีความกล้าที่จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้มักจะอยู่ในความสงบเสมอ และมีความมั่นใจในการรักษาขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นในชุมชนโรงเรียน

9. ความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and Persistence) ผู้บริหารต้องแสดงความมุ่งมั่นและความทุ่มเท (dedication) อย่างจริงจัง เพื่อผลักดันให้กับครูและนักเรียนเกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในงาน และอย่ายอมแพ้ (Never give up) เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

10. ความเต็มใจที่จะเรียนรู้ (Willingness to Learn) ผู้บริหารต้องเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพราะการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป็นที่น่าตื่นเต้นและนำมาใช้เสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร และสังคมโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Be a Lifelong Learner)

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906

11. ต้องเป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial, Creative and Innovative) ความสามารถในการคิดนอกกรอบเป็นพลังที่มีอำนาจของผู้บริหาร การคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการกับความซับซ้อนทางสังคมในศตวรรษที่ 21 และต้องพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์การประกอบการ (entrepreneurial organization) ได้ด้วย

12. นักริเริ่มงาน (Intuitive) ผู้บริหารต้องเรียนรู้ถึงความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณ (instincts) ของตนเอง ความสามารถการเป็นนักคิด นักริเริ่มสร้างสรรค์ผู้บริหารสามารถการแก้ปัญหาให้สำเร็จอย่างไม่คาดฝัน หรือจากการสังหรณ์ใจ (intuitively) ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นจากความชาญฉลาด

13. ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (Ability to Inspire) ผู้บริหารควรสร้างความ กระตือรือร้นและความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต สิ่งทั้งหมดนี้ต้องเน้นให้เกิดขึ้นในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

14. การเจียมเนื้อเจียมตัว (Be Humble) ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการทำหน้าที่ในโรงเรียนซึ่งงานผู้บริหารไม่ใช่เป็นรูปปั้นแต่เป็นงานที่เอื้อต่อทุกคนในโรงเรียน นั่นคือต้องมีสัมมาคารวะ การรู้จักบุคคลในชุมชน การเปิดโอกาสกับครู และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

15. ตัวแบบที่ดี (good Model) หากคุณกำลังส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ต้องรู้ และฝึกพวกเขาให้มีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน ฝึกการสื่อสารที่ดี และคิดวิเคราะห์เป็นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และการปลูกฝังสร้างสรรค์นวัตกรรม จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้และความเสี่ยง

ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะเป็นนักสร้างสรรค์ นักการสื่อสาร นักคิดวิเคราะห์ สร้างชุมชน มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการสร้างความร่วมมือ และการติดต่อกับผู้ส่วนได้ส่วนเสียเพื่อร่มกันแก้ปัญหาและพัฒนางาน สร้างพลังเชิงบวก มีความเชื่อมั่นและความมั่นใจมุ่งมั่นและความพากเพียร ทุ่มเท ให้กับงานและประโยชน์ส่วนรวม เต็มใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นนักริเริ่มงาน มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ เจียมเนื้อเจียมตัว และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณสมบัติของผู้บริหารที่สามารถมองเห็นภาพในอนาคตของสถานศึกษา ที่ต้องการจะให้เป็นไปได้อย่างชัดเจนโดยภาพนั้นต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษามีความเป็นไปได้ และสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่จะนำสถานศึกษาให้บรรลุความต้องการนั้น วิสัยทัศน์เป็นภาพอันชัดเจนที่สะท้อนให้เห็นเป้าหมาย ค่านิยม ปรัชญา และความเชื่อที่สมาชิกของสถานศึกษาร่วมกันยึดถือ วิสัยทัศน์ที่แท้จริงต้องเป็นวิสัยทัศน์ร่วมที่สมาชิกช่วยกันผลักดันสานฝัน อันเป็นผลจากความสามารถคิดอ่านผสานเข้ากับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของสมาชิก และเป็นผลจากความสามารถในการเก่งคิด เก่งคน และเก่งงานของผู้บริหารสถานศึกษา วิสัยทัศน์จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมีเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ได้ 2 แนวทาง คือ 1) โดยการหลอมวิสัยทัศน์นั้นลง ในปรัชญาของสถานศึกษาและกำหนดนโยบายโครงการ เพื่อนำปรัชญาของสถานศึกษาไปปฏิบัติจริง 2) โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ มีทักษะการสื่อสารที่ดี แสดงออกถึงวิสัยทัศน์ของตนอย่างเด่นชัด วางตนให้เป็นที่ไว้วางใจได้ มีความมั่นใจในตนเองและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากการพัฒนาให้มีวิสัยทัศน์แล้วควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศดังนี้

1. ทักษะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ จำเป็นจะต้องนำการ เปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กร เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนวิธีดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่แตกต่างหรือสูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะ

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906

ก่อให้เกิดแรงต่อต้าน ความวิตกกังวล ความเครียด และความขัดแย้ง ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงควร พัฒนาทักษะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง

2. ทักษะในการทำงานกับคน การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เป็นการรวบรวมพลังทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารจึงควรพัฒนาการสื่อสารแบบ 2 ทางระหว่างผู้บริหารกับสมาชิก ใน 3 ประเด็น คือ ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และการยอมรับความคิดเห็น

3. ทักษะการสร้างแรงจูงใจ การทำงานของสมาชิกในองค์กรเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถและแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่สมาชิก

4. ทักษะในการมอบหมายงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการมอบหมายงาน ทั้งนี้เพราะ การมอบหมายงานจะทำให้เกิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีอิสระในการทำงาน เกิดความผูกพัน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบมากขึ้น

5. ทักษะในการปรับโครงสร้างองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ

ผู้บริหารยุคใหม่จึงมีความจำเป็นจะต้องรู้จักนำแนวคิดใหม่ทางการบริหารการศึกษามาใช้ในการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสมกับโลกในยุคไอที ผู้เขียนจึงเห็นว่า วิสัยทัศน์ความ เป็นผู้นำของผู้บริหารควรประกอบด้วย “มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านคุณธรรมจริยธรรม นำความรู้สู่สากล ก้าวทันเทคโนโลยี ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง บริหารงานอย่างมืออาชีพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม” ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นของการศึกษาไม่เป็นรองไปกว่าวิชาการ ครูต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามศาสนาที่นับถือให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติ รู้จักพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างมีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต สามารถดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. นำความรู้สู่สากล การนำความรู้สู่สากลเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบโรงเรียน มาตรฐานสากล การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน 8 กลุ่มสาระเป็นการจัดการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยสามารถพิจารณาจัดการเรียนการสอนในทุกสาระการเรียนรู้เป็นภาษาไทยหรือในบางสาระการเรียนรู้ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของทรัพยากรของสถานศึกษา

3. ก้าวทันเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือในการประกอบการบริหารการศึกษา โดยอาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Network) ควบคู่กันไป ด้วยเหตุที่เครือข่ายคอมพิวเตอร์จะรวมเอาเครื่องคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องเชื่อมต่อเข้าด้วยกันผ่านทางระบบการสื่อสาร (communications) เช่น ทางสายเคเบิล สายโทรศัพท์ โมเด็ม และดาวเทียม เป็นต้น เครือข่ายที่ใหญ่ที่สุดของโลก เราเรียกว่า อินเทอร์เน็ต (internet) ซึ่งรวมเอาเครือข่ายต่างๆ จำนวนมหาศาลที่มีอยู่ทั่วโลกมา เชื่อมต่อ (links) เข้าเป็นเครือข่ายเดียวกันอย่างสะดวกรวดเร็ว

4. ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ดังคำว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ

5. บริหารงานอย่างมืออาชีพ ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถาน ศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล การบริหารงานอย่างมืออาชีพ คือ ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ใน

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906

การบริหาร มีผลงานที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันถึงความเป็นผู้บริหารที่มี สมรรถนะสูง มีคุณภาพและมีมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ

6. ชุมชนมีส่วนร่วม ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร งานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารยุคใหม่ต้องรู้จักนำแนวคิดใหม่ๆ ทางการบริหารการศึกษามาใช้ในการบริหาร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสม กับโลกในยุคไอที ประกอบด้วย 1) มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) นำความรู้สู่สากล 3) ก้าวทันเทคโนโลยี 4) ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง 5) บริหารงานอย่างมืออาชีพ 6) ชุมชนมีส่วนร่วม

บทสรุป

โดยสรุปแล้ว การบริหารจัดการสถาบันการศึกษาอย่างมีประสิทธิผลถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบรรลุความเป็นเลิศของโรงเรียน ผู้นำที่เข้มแข็งซึ่งให้วิสัยทัศน์และทิศทางที่ชัดเจน ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กรและการพัฒนาวิชาชีพ และเน้นนวัตกรรมและแนวทางที่เน้นผลลัพธ์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จของนักเรียนและคุณภาพการศึกษาโดยรวม ด้วยการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเหล่านี้ ผู้นำด้านการศึกษาจึงสร้างสภาพแวดล้อมที่สอดประสานและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งสนับสนุนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการปรับตัว และมาตรฐานทางวิชาการที่สูง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะช่วยให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนได้และรักษาความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ.* กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

พระธีรพัฒน์ กุลธีโร. (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารนวัตกรรมการพัฒนาจิตและปัญญา,1*(1), 43-49.

สมาน อัศวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ.*พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

Fullan, M. (2011). *The Six Secrets of Change: What the Best Leaders Do to Help Their Organizations Survive and Thrive*. Jossey-Bass.

George Couros, G. (2010). *The 21st Century Principal*. Retrieved from: http://connectedprincipals.com/archives/1663.

Leithwood, K., Seashore Louis, K., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How Leadership Influences Student Learning*. The Wallace Foundation.

Maxine (2015).*The 4 Types of School Principals*. Retrieved from: http://mawiasgedom.com/the-4-typesofschool-principals/

Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly, 44*(5), 635-674.

Citation:
Saelim, T., Kokkasam, W., & Woranit , A. (2025). Educational Institution Administration Toward Excellence. Interdisciplinary Academic and Research Journal, **5 (1), 329-340; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2025.273906**